

Մանգուսի Էֆենար
սկսեց 300 հազար լիւր
իւր անկէ վերջին թանկ
250 լիւր արդար 125
ղրչ լիւր թանկար իւր
բոստան փարսանք իւր
չինտէ օլարագ, սկսեց
գրչմէ թիւ օղ ազէ 250
վէ արթը արդար տարի 425
ղրչ օլարագ տըր
վէ արթը արդար տարի 40
փարսանք արթը արդար տարի

Մանգուսի Էֆենար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸ ՅԵ ՎԵՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

Իսկանթըն պէնէր սաթ
ըն իւրն պիւրնէի տէ փա
տա 3, իւրնէի տէ փա
2, վէ իւրնէի տէ փա
տէ փա արդար իւրն 1էր զրչ
արթնաճաղ տըր
Սէքթուպ վէ սայիւր
Պէյօղլու տա Տօղլու Եօլ
տա 467 նիւմէրօյու խա
նէտէ ԼԷՎԸՆՍ ԶԵՐԸԼՏ
թապիսանէ սինտէ կարա
պեա 8. փանտան իսմի
նէ կէօնտէրիւնէ տըր

ՊԵՏԻՆՈՒՄԷՆԷ 1870 ՄԱՅԻՍ 19 ՍՈՒՐ ԱՆՏՐԱԿՍՍ ՄԱՅԻՍ 31 ՆԻԻՄԵՐՈ 1242

ԻՍԼԱՄԻԶՄ

Նապը քի մէտուլ օլունապիւրի իտի
Բարիս դազէթալար, Եալընըզ, Իմբե
րաթօր հազընթէրնին, ումուսի գու
րանըն նէթիւնէի միւնասէպէթի իւն ի
րատ իթմի օլունուղու նուլթու իւզէ
րնէ, պէնտը Էֆենար իթմէքէ մէշ
ղու պուլունմագա տըրար :

Լիթիթիթիթի, վէ Սօլ թարաֆ Ֆըր
գասընա տալիլ օլունարտան պաշգա,
հէր Ֆըրգանըն միւնասէպէթի օլան դա
զէթալար, նուլթու իմբերաթօրի իւ
զըրնէ, քէնտի խօշունտիւնթէրնին
պէնտն իթմէքէ տըրար :

Տօրթ մէնէ ճիւմհուրնէթ իւնիս
լիլ, վէ 18 սէնէ տալիլ, իմբերաթօր
ուզ իւնիս իւն, 24 սէնէ տալիլ պէնտ
տիւնտնէն քէնտի իտարէ օլուն պիւր
էհալիսին, չու Եա պու թարաֆ իւ
հէրմի իտէն, վէ իսթիւնարանը վէ
էհալիլ օսանարմը օլմար Էօղլու իւն
արթը իւն պիթմիլ ատտ իտիւն իմ
բերաթօր Նարօլնոն, 18 սէնէ հիւք
տարընդտան սօնու, Եիւնէ պիւն իւ
թիւնալար, Էհալիլ թարաֆընտան հիւս
նի գապուլիւնթ պուլուն օլմար հազ
ղընտա, Զընտնանըն, Էն պիւրնէ Ֆըր
գալար Էֆենարըն իւզհար իտէն պազը
չէօհէթի զազէթալարըն, Էֆենար
լար իսլաւասարըն, աթիւն տըրն իթ
մէքէ իւն, միւնասիպ ատտ իտէրիգ :

Իմբերաթօր հազընթէրնին, իսթի
լալ թարաֆընտան իսթիպէն, չու
աթիւնթիւնթի սէյլմիլ տըր :

Սիլիլ Էֆենարընընըն, Եօղ
ւա իմբերաթօրու մու գապուլ ի
տէնէք տէյի, Էհալիլ սիւալ իթմի
նիլ, Էհալիլ իմբերաթօրու պէնէն
միշ տըր, վէ օնա, նէ սուրէթի ի
այլթ իթմիւնէ իսթի տալիլ, պիւն
էք տըր :

Աքս իւլ ամէլ (յիտաղմ) Ֆըր
գասընա տալիլ, միւնասիւն հազընթ
էրնին, չուլարըն սէյլմի :

Հիւքէթմէթ, քէնտի իւն չիւ
միշ օլունուղու սէրպէթ չիւկիտէն, այ
րընմանաճաղ տըր :

Գալթիլ, գալթիլ թէնտիւն իթ
միշ օլան խուտու, Եալընըզ պու աւ
յիլ տըր : Հիւքէթմէթ, քէնտի իւն
զըտտ գուրալար, վէ կէրէք իտար
մանէ օնուլար, տալիլ ունուլթմազ
լըղա՝ սօլ զիւլթէ տըր :

(Գիւնթիւնթիւն, Հիւքէթմէթ, Էֆենար)

Հիւքէթմէթ իրատ օլունան, ազընան
վէ սէրպէթ նուլթու, չու աթիւնթի
սուրէթտէ իսլաւաս իտէպիլ իւրիգ :

Հիւքէթմէթ իթարը, վէ Նի
գալթիւնէն Էսսը իւզէրնէ, միւնա
տէնէթ իթմէքէ իսթի սըրալ կէպիւնթի
չիւմի, Եալընըզ, մէմալիւքն սահի
մէնֆաթլարըն իւն, Էնտի լիւղու
պուլունան իսլաւաթ ամէլիւն իսթի
սընա, Էգ ճան ու տըր չալընալ լա
զըմ տըր :

Պիլ, քէնտի թարաֆընտան,

Իմբերաթօրուն, մէյտանէ գոյմուշ օլ
ունուղու, պիւրնէ վէ չիւլթընթիւ իւ
րօկրամըն, պունտան սօնու, հէր Ֆիւք
լէրն, պիւրնէք տէյիլ իսթ պիւն, հիւ
տէյիլ իսթ, Էն պաշլընա պիւր Էսսը
տմէլ օլմարըն, վէ պիւնտէ մուրա
ղալար իւն, չիւլթընթի վազընթար զոյպ
օլմամարըն, Էգ ճան ու տըր, արդու
իտէրիգ :

(Տեյի, Հիւքէթմէթ, Էֆենար)

Իմբերաթօրուն նուլթու, վազընթ
վազընթ, իթարթ տէրնէն իւզհար մու
հապէթ սէտալար իւն գապուլ օլուն
ուպ, Գալթիլ մէնթիւնթի քիւլաթի
կիւնիւնթ տըրնալթ իթմիւնթէք տէ իտի
Էհալարն իմբերաթօր : Էհալարն իմ
բերաթօրիս, վէ Էհալարն իմբերա
թօրգտէն պազընթալարըն, սօնու
կէպէթտէ կիպի օլուն, հազընտա
պուլունան ճէսիմ իթմիւնթին հիսթի
Եալթ ումուսի տալիլ, մէքէթմէթ սէ
տանըն տալիլիս տէ պուլունմագա
իտի :

Ումուսի գուրա, Էհալարն իմբե
րաթօրուգ տիւնթ իտի : մէքէթմէթ
րանըն գապուլի, Էհալարն իմբերա
թօրուգ սիւլիսի, տիւնթ տըր :

(Էհալար)

Նուլթու իմբերաթօրի իսլաւաս
իտէրնէ, անըն, թէնտիտամիլ (սաղա
նալի) օլմարըն, իւլա, անըն մուղա
յիլ օլունուղուն, միւնասիւն իթմէք
տէյիլ :

Պիլ վէրնէ վազլար, սահիւն
մէքէթի իսթայէ գօնաճաղ մը, Եօղսա
գօնմանաճաղ մը, պունտան անաճաղ իւ
րնէ կէրէպիւնթէյիլ : Գալթիլ չիւ
տիլթ, չու գալթիլ սահիւն տըր քի,
Իմբերաթօր հազընթէրնին, ումուսի գու
րա ճիւնթի իւն, գալթիլ օլունուղու
ֆիւլունալթին ֆիւրտալ սապալ, Էմ
րի իթմիլ (չալաւարթիւն) կէպէթմէթ
մէքէ, պիլի, թէնտէպէթտէ պըրազ
մալ իսթմիլ տըր, տէյի կէրէպէթտէ
տէ տըր :

(Էհալար, Էֆենար)

Իւլթէ, նէ սիւմէ իսթիտիլ, աչի
քէնտի անլաթմագա օլան, պիւրնուլթ
գուլուն զարտըն :

Մէքէթմէթ նուլթ, չալիսի հիւք
տարընըն, թէքընթէն պաշլանըն
թարիլի տըր : վէ իւն պու հալի սէլիլ
սուրէթտէ պիլ թէնտիւնթընըն տըր :

Իմբերաթօր, Եօղ գուրալ վէրնէ
լէրն գալթ, ալիւնապըլա, Էմրի ի
թիտալ իւզըն տալթանալըն հիւ
մէթ իթմիլ, վէ օլարա, իսթիլ լա
րաֆիլիւրն տըր : Էհալարն իմբե
րաթօրիս տըր :

Միւնասիւն իսթիտէն, մուղա
յիլ գուրա վէրնէլ, Էք զընա ատտ
իտիլթիպ, իւլա իմբերաթօրու
տէվիլթի իսթիպէն պիւր զընա տէյի
թուլունմագա տըր :

Էվ, վէթ, գուրալ վէրնէլ, 1848, 1851, վէ 1852 սէնթէրնիս
գուրա վէրնէլ, թատիլ իսթիլթի
տըր : Եանի սիւմէ իսթիլթի քի, գու
րա գուլունարըն, Էլիւ Եալըն քէն

ղըն պըրազանլարն, քէնտի պալթ
լարըն, Եալընթ Նարօլնոն Էնիւնթ
իթմէքէ օլմարըն, անլարըն տըր :

(Էհալար, Էֆենար)

Իմբերաթօրուն իրատ իթմիլ նուլթ
քէնտի ֆիւլունալթ իւզէրնէ թէնա
հիւպտէ գալան, վէ անտէն ուլթան
պիւր ֆաթիլիս նուլթու սալարալար :

Իմբերաթօր, Ումուսի գուրալ, իսթիլ
իսթիլ իսթ իմբերաթօրուղու, պիւր
պիւրնէն ֆարգ իթմիլ պիւր Էսսա
տըր տէյի իթմիտ իթմիլ տէրիլ վէ :

Էհալար, Գանուլ ու սէրպէթիւնթի
թէնթէն գըլան ուպուլա, մէնֆաթլը
սուրէթտէ օլարագ, մէքէթի հալ իթ
միշ տըր, տէր :

Նէրնէ իսթիլ, Էյլթ պիւր ուսուլ :

Պիլ, անըն վար օլմարունտան խա
պէրալար տէյիլիլ :

Պիլ տէնթ քի, Հիւքէթմէթ քէն
տիս իսթ չիւլթ օլունուղու սէրպէթ
թարիլթէն պըրազալ տէյիլ, վէ քէն
տի գուլթիլթին, քէնտի Էմրի իթիտա
լի տալիլիս տէ կէպէթմէթ տըր տէ
յի :

Պու սէյլթիլիս մանալար նէ օլա
պիւր :

Էվ իսթիլ հիւքէթմէթ, Նալարընտա պու
լունմագա օլան թէգալարիւ (յաւա
չալիւնթիւն) թարիլթէն պըրազա
ճաղ տէյիլ իսթ, հազընթէն հալի
միլ խարապ տըր, չիւնթի, մէքէթի
թարիլ, չիւմիլթ գալար գուլթիւն
սուի իսթիլ (իսթիլ գոյմաթիւ), մէն
իտիս թէվթընթալար, վէ զազէթալա
րըն թազէթի իսթիլթի թարիլ օլմուշ
տըր :

Պունտան արգասընտան, պիւրն
թէնտի կէպէթիւնթէք տէր, չիւն
թի, Հիւքէթմէթ, Էհալարն միւլթ
թիւն իսթիլ, հէր տալթան իսթիլ
թուլթաճաղ տըր : տէնթիլ տըր :

Մէքէթի պէնտալթ ումուսի գու
վալթան պիւր տալթալ իսթիլ, նէ գա
տար վտի պիւր մէյտան հազընթալ
տըր :

(Սիւլթ, Հիւքէթմէթ, Էֆենար)

Տեյիլ վէ ԳԱՐԱ ԳՈՒՐՍՆԱՐԸ
Իսթիլթէրա հիւքէթմէթի, Մարա
թիւն ճիւնտէթիս ճէգալար պըրազա
մալ իտի : Մէքէթի հիւքէթմէթ, չօ
լուլ իսթ օլմարուն խուտուլարտա, իհ
թիլալ տըր, հայտուլարըն թէնտիպ
օլունմալար իւն իսթիլ իտի իտի լա
քի սօնրատան մէքէթի մէքուլ թըրա
ճէնտիլ գալթիլթըն օլան աճալիպ
մալիւնթալար, քէնտիսին, ճիւնտէթի
մէսուլիս իսթիլ վիւքէթմէթ իւզէրնէ
պըրազալար մէքէթի գըլթիլար տըր
իսթիլ իսթիլթէրա հիւքէթմէթի, քէն
թէյի վիւքէթալարն տէթ իսթիլթի
հիւքէթ իւն մալթուլ իթմէքէ տէր :

Իտարիլի կիւնիստէ մէքէթի վազ
չիւն ճիւնթիլ վուղու պուլուն օլան
վիւքէթալար իսթիլ իսթիլթէնտէ,
Իսթիլթէրա հիւքէթմէթի, Էլիւ հալ
լէրի հազընտա Էնիւնթ իտէպիլթի
կի ատալարը վիւքէթալար տէնթէք, վէ
նիստէթի, Սիւլթիտալ Էլիւ իսթի

նէ լալըն վիւքէթալար պուլունտուգ
տա, մէքէթի խարազ իթմէքէ օ
լան գուլունալ իսթիլթիս տէթի չաթէսի
նէ պազընաճաղ տըր :

Իսթիլ իսթ Էհալիսին մէքէթի իսթ
մէթի իւզէրնէն ալմար մուլթալ սու
րէթտէ իսթիլ օլմար մը օլմարա
ճաղ մը հէնուլ պիւլթիլ, լաքի չուլուն
Էնթ Էյի պիւլթիլ քի, Իսթիլ իսթ Էհա
լիսիլալար կէպիլթիստէ, մէքէթի իսթ
մէթի տըրնէնտէ իտէնթէք, վէ քէնտի թի
ճարթիլ Եօլա իսթիլթիստէ վէ Սալթալար
պիւր Գալ թալթ իսթիլթէնտէ հայտուլ ու
վալարը պուլունմարնա միւնաստէ իսթ
լէնթէնթ տըր, Էյլթ հայտուլար քի
պու կիւն, իսթիլ սըթալթ հայիլ օլան
սէյտալարը Էյլթիլթէք օլունուղ
լարը հալտէ, Եալըն իսթ, Ֆըրաթ
պուլունալարընտա, տէնթիլ գուրա
լընթա գալթընաճալար տըր :

Շարգ մէքէթիսին Բալթալ վիւլթ
սին իսթ իթմէքէ Եալթալ հիւ տէյիլ իսթ
կիսթիլթիստէ իսթիլ Վարպի տէվթի
լի թարաֆընտան իսթ օլունան ճալ
ու իսթալար իսթիլ, պիւր կիւն կէ
լէնթէք քի պարուլթալար ալթէն ալմար
լար տըր : Ելթիլ մէքէթի իսթիլթ
տան չըգալարմալար վէ Եոլունալթիս
հայտուլ Եալթալ, վէ գուրալարալ
պիւր մալթիլ օլունուղա, Ագ տէնթիլ թիւն
ճարընըն նէ հալ քէնտի իտէնթէք տըր
տէյի Էվթիլթիստէ քէնտու քէնտու
սիւալ օլունալար տըր :

Չալթէն, Գըրմ մուհարթէպիս Էհ
կիւնտա Զըրմալ իսթիլթիստէ, Էհ
կիսթիլթիստէ գուրալարալ գալթըն մուհա
ֆալա իսթիլթիստէ քէնտու քէնտու
սիւալ օլունալար տըր :

Չալթէն, Գըրմ մուհարթէպիս Էհ
կիւնտա Զըրմալ իսթիլթիստէ, Էհ
կիսթիլթիստէ գուրալարալ գալթըն մուհա
ֆալա իսթիլթիստէ քէնտու քէնտու
սիւալ օլունալար տըր :

Պունտան տա մատա, այնի վա
ղընտա, տէնթիլ սահիպ մուլթալ օ
լան իսթ միւլթիլթիլ միւլթիլթի, ալթը
ղալթիլթի ուլթալարալարըն, Ագ տէնթի
լիս Էնիւնթիլ իսթիլ իսթիլթիստէ իտէ
պիլիլ օլունալարըն հալտէ, կիւնթիլթի
լէնթիլթի տըր : մէքէթի գուր
սան կէպիլթի, Եոլունալթ քէնտիլթի
լիստալարընտա սըղընաճաղ պիւր Եհ
պուլունալար իտի :

Պունտան տա մատա, այնի վա
ղընտա, տէնթիլ սահիպ մուլթալ օ
լան իսթ միւլթիլթիլ միւլթիլթի, ալթը
ղալթիլթի ուլթալարալարըն, Ագ տէնթի
լիս Էնիւնթիլ իսթիլ իսթիլթիստէ իտէ
պիլիլ օլունալարըն հալտէ, կիւնթիլթի
լէնթիլթի տըր : մէքէթի գուր
սան կէպիլթի, Եոլունալթ քէնտիլթի
լիստալարընտա սըղընաճաղ պիւր Եհ
պուլունալար իտի :

Եոլունալթ հիւքէթմէթիսին, հիւ պիւր
վազընթ, գուրալարըն գալթ իտէր պիւր
հալտէ պուլունմուշ օլմարըն վէ Էն
կիլթիլ Զըրմալարըն հարալ սէֆիլթի
նիս քէնտու թէսիլ իսթիլթի գուր
սան կէպիլթիստէ, Եոլունալթ մալթէն
լէրի թարաֆընտան աճալիպ սուրէթտէ
ալթ օլունմուշ օլունուղու, օլունալար
ընթըն իսթընտա օլմար տըր : Մա
տամ քի, Մարալթիստէ Ենիլ գալթա
մանալարընտա մալի ճէպիլթիլթի, Էն
կիլթիլթիստէ, Եոլունալթ հայտուլար
իսթ մէքէթիլ զընալարըն մէքէթի իթ
միշ իսթիլ, լալթ տըր քի, Իսթիլթի
րա, նալար քի չիւմիլթի, Էյլթտէ կէ
լէնթէք քէնալարըն իսթիլթիստէ տիւլթ
սիւն, վէ գարա հայտուլարըն իսթ տէնթ

ԵՐԱՅԱՍԻՐ ՈՒՄՈՒՄԻՑԻ
ԳՈՒԼԱԹԱ ԲԻՍԱՅԱՍԻՐ

Մայիս 18 Առաջին գործունեություն . . . 37-13
» 19 Սպասար աշխատ . . . 38-05
» » Լին հիւսիսեք » . . . 38-05
» » Լին աշտը » . . . 37-37
» » Սասար 4 » . . . 38-01

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կէսէնէք բազար կիւնիւ, Հիւն, քեար իսկէնսինտէ, Սգապեան վար, Ժարան շաղկերտանըն պուլունաճաղը մա- հէլէ, պաշտպան վէ բարերար էֆէն- տիւրէն, իբրաքան պիւա տուխուլիյէ, ֆազաթ պիւ իֆթիխար գապուլ ոլու- նաճաղարըն պիւտիւրմիշ իտիք :

Միւսմայիլէյհիւմ էֆէնտիւրէր օրաեա թէշիֆթիւրինտէ, արեամէթ օլարագ եէտ- լէրինտէ պիւրէր տուխուլիյէ պիւթի պու- լունտէն իշին, էվլէիլինտէն պիւրէր մէք- թուպ իւն, էյլէ պիւրէր պիւթի կէստէրիւ- մէսինիւ իգթիլա իտէնէկի անաշըմըշ իտէտէ, հէմպիւր Մէնիտիլէիք պիւր պի- լէթի կէստէրմէքիլին, քէնտիւնէգաքէթ- լէրինտէ թօգունաճաղը ինթիւալին թէ- ֆէքթիւր իթտիկիմիդտէն, վէ հէմտէ քիւնիւք պիւր շէյ իշին, պէոյլէ ղայլէ- լի կիւնէրմիդտէ, պիւր պիւթիւք ղայլէ տահա արթմըշ օլաճաղընտան, մազուր պուլունաճաղարըն իւմիտվար օլա- ըագ սարֆը նազար իթմիշիդ տիւր, պի- ղիմ պաշլընա իգրաւըմըշ, թէշիֆթ- լէրինտէ պիւ իֆթիխար սուֆրաեա տա- վէթ իթմիշիդ օլաճաղ տըր :

Նաթեպիլի հոճանը պոճուր
Գուլիւնի Կիւնիլին Կիւնիլի

Նաթեպիլի հոճանը միւսթէնթիւն օ- թուրուրու լոճան, խալէ սահիպիլին միւրա- ճաթ իլլէմէյի գուրար իտէ տէ, էվլին ի- ճարէսինի նէ վիւրմիշ, վէ նէ տէ վիւրէնէք օլ- տուրուրուտան, շու էֆէքարալին սարֆը նա- ղար իլլէ, պիւր տիվարճը չաղըրապ, քիւրէ- միտիլի տիւրէթիլէյէ գարար վիւրիւր : Ան- ճաթ պիւր տիվարճը կիւնտէլիկի գատար ճէ- պիւրտէ բարա պուլունսմատըղը կիպի, իս- թիլգարագ տախի մէտար օլաճաղ իթիպարը օլմատըղընտան, նէ սազալա նէ պըրըղա միւնթիթ տէյուպ, սըըըըը պիւրիլի սըրթըն- տան, թօրըրա էնթարիլի, տիւնէտի գապու- ղու, վէ բաշլարը սըղայըպ տամա չըգար, վէ հայը ռաղաշարգտան սոնրա, էլ համա իւլլահ բարասըգա քիւրէմիթիլիտէ տիւ- ղէլթիլէ տէյիւպ, սէվլինէթէք աշաղա ինթի- լու սէվլինտէն ուլգուտու կէսթիւրմէք ի- քէն, պիւրտէ սաղանաղար գօբար, վէ է- վի սէլ կէսթիւրմէյէ պաշլար :

Հօճա էֆէնտի, հէմ ղահմէթիլին պօշա չըգարընա վէ հէմ էլէ միւսթէն օլաճաղը- նա էսէֆ իտէրէք, շաֆագը պէքէր, վէ կիւն տօղար տօղմագ, գաբուլու գըրըպ օ- տուր իթմիշէ գարար վիւրուպ, պիւր տիվար- ճը չաղըրըր :

Տիվարճը տամա չըգար, օրթալըղն հա- լինտէն իշէ աճէմի էլ գարընըշ օլտուրու- նու կէսթիւնճէ, միւսպարէք աղըընը աշըպ, « հէյ պուլուն տիւրէտէնիւն էլի անաղը գը- րըլանըտը, պաշը թաշ սթընտա գալայտը, « սաղըգ սէլաթէթ իլլէ տօղմայա իտի, կէոզ « տէյիւլ « պուլուն կէոզիւ չըրա պուլունաղը, « հէյ էլլինէ իգանընա քէոթէթիլէ . . . » տէ- յուպ, քիւրէր վէ սիթէմէ արտ վէ արա վիւ- մէգ :

Հօճա էֆէնտի, շու քիւրէր լանթիլին քէնտուրինտէն պաշա քիւմէյէ այիտ օլմա- տըղընը անաղըպ, արտընը ալմագ իշին պիւր արալըգ տամըն շու պօգկուլուն հայիլին քէն- տուսինիւն էսէր հիւմէթ վէ մէնարէթի օլ- տուրուրու իգարար իլլէմէյի գարար վէրիւր ի- սէ տէ, ֆազաթ օգունուշ օլան գալայլա- ըը պիւր քէրէ մալ էտիւնէսի լազըմ կէլէնէ- կիւնի էլի պիւրիկիւնտէն, սապը ու թէհամ- միւլ վէ իթիտալտէն պաշա չաթէ հօգ տուր տէյուպ, տիվարճը գալայ աթտըգա, « էթ- « մէ օլուրմ, էլվէրիւր եսվուրմ, հազըգ տըր « էվլատըմ, պէյնիւտէ խըրսլանմա արուա- « նըմ, նէ չարէ իլիտիմ, պիւր աճէմիլէ չաթ- « մըշ պուլունտուր, պու մագուլէլէրի տէ « գալըրմալը բէլիլվանըմ, գըրարը նէֆօ իթ- « մէյի ճիվանըմ, տիւրիւն պիւր քէրէ հա շու

« տամը տիւրէտէյիմ տէրքէն պօգմուշ օլան « աճէմի տիվարճը ես սէն հա պէն օլմագ- « մը իտիք » տէր եանար :

Պէոյլէ տախի էրմէնի գաթօլիկի միւլէ- թիւնի պիւր վազըթ չաթըր չէօքէր : Բա- բաս էֆէնտիլըն ազտը մէնիւս իլլէ, մէմալի- քի Օսմանիէտէ միլլէթ տէմէք, հէմ մէգէնպ օլան էֆրատը անալիտէն միւրէքքէպ պիւր հէյիէթ տիմէք օլտուրուրուտան, վէ մէգէն- պիւր սէօղիւմ եսպանա հօճալարը տախի, պիւր պուլունուշ օլաճաղըմըղտան, վէ շու տամըն մէտարիֆի թամիւրիէսինի թէսվիէսի իշուն խանէ սահիպի օլան անալիյէ միւրա- ճաթ իթմիշ օլաճաղ, միւսթէլլէմ օլան հազ- գը թէսարուրուֆունու պիւր գաթ տահա թաս- տիք իթմիշ պուլունաճաղըմըղտան, պու տամըն հէր հայտէ հէր նապը օլուր իտէ օլ- տուրն պիւրիմ տիւրէլթմիլի լազըմ կէլիւր տէ- իուպ, միւթէվէֆա ամիւրալարըն պաղըլարը- նը գազըպ գաղըշարըրապ, բայանտա եա- բարար, քիւմիլի իսկէլլէլէ, քիւմիլի գու- չաղըգ, քիւմիլի տէօլմէլէ, քիւմիլի պաղ- տալիլէ, քէրէթէ վէ աղան էէրիւն գուլ- լանպ, տէլլէք տէլիլի կոնդալար իլլէ գա- բանուպ, վէ հալայը տախի, կէշէն կիւն Յանուն Մարիամու քիլիտալընտա, գալպ գայիմէ կիպի եանան վարագարէլէրին տիւ- մանը իլլէ բարապ, տէֆը պէլա իլլէտիթի- իլլէն սէվլինիլլէն, պիւրտէ Բօսանըն ուլան հազըր գաբան իրէկիւրա շասուն էֆէն- տիւնի շաթալթագը ղիւրիսինտէն գօբուպ, էվլի սարթընա, բաբաս էֆէնտիլէր բաշա- լարը թուրուշարագ, անալիյէ գօշարար :

Անալի տախի հէմէն ճանտան իշէ սարը- լըր իտէ տէ, ֆազաթ էվլինի խաղապընա սէպէպ օլանիլարա բէթտէ տուա օգունաճաղ- ղընտան, վէ բարաս էֆէնտիլէր շու մի- թէմէլլէրին միւսթէրէտ քէնտուլէրինէ խիթապ օլտուրուրու տէք իլլէտիթիլլէրինտէն, ա- ման ղահման եսթըպ, « էթմէլլէն էվլատա- « րըմ, ալըպ տըր, կիւնար տըր, Ալլահ կիւ- « ճէնիլ, չիւնիլ պիւր Ալլահն վէթիլլիլլէ, « նէ » եաթալըմ գատէր պէոյլէ իմիշ, Ալլահ « պըրագար քի, պիւրտէ պէոյլէ էվլի խաղապ « էթմիլ, Բօսան հատիլիլլէ մի իտի, հայ- « տէյիլն էվլատարըմ, սիլի կէօրէյիմ արա- « լանլարըմ, գըրըրտալըն իլիտէրիմ, Ալլահ « կէօրիւնիւրիւն նուրուրու, պէլիլիլլէն « գուլվէթիլլէ, իլլէ քէսէնիլլէն բարասըն « արթըրըն, եաթընըք եուլվամըղ, ֆա- « ճաթ բարագ էսանֆընա իթիլլէ իթմէյի- « նիք » տէյու, անը սուգան իլլէ եալվարը- լար իտէ տէ, անալի հէմէն պիւրիւմէ բա- բալարը պիւր սուտա երգատըղը կիպի, հա- լէա երգար վէ երգատեմագ :

Թիւրքիլի պէ Հոճանիլի

Խաղաղիւ 18 մայիս 1870

... խմբագիր տէր :

Գիւղիս Երեսփոխանական ընտրու- թեան ըուէհամարը սոյն կիւրակի կատար- ուելով, առանց բացարձակ առաւելու- թիւն ստանալով ուրուք համեմատական առաւելութեամբ կրկնապատիկ ընտրե- լի կը ներկայանան հետեւեալ վեց ան- ձինքը, ստացած ձայնից քանակութեան կարգաւը :	ճայն
Յարութիւն Սըվաճեան	68
Միքայէլ Մոմճեան	46
Առաքէլ Ալթունեան	45
Սարգիս Մոմճեան	39
Պետրոս Փարիզեան	36
Դիւրգոր Բէլէկեան	33

Որոց վրայ ըլլալիք ըուէարկութիւ- նը յառաջիկայ հինգշաբթի օր կատար- ուել որոշուած է :

հրատարակելիք կը խնդրեմք

Նի : Մ. Թիւրքիլի

Յ. Գ. Մասնաւորապէս սա եւս հարկ կը համարեմ անկեղծօրէն յայտնել թէ, ցաւ է մեզ տեմէն թէ Փարիզեան Պետրոս էֆէնտիւն, գիւղիս մէջ իւր բը- նակութիւնը դեռ մօտ ժամանակներու մէջ հաստատուած լինելով, սորա զգաց- մանց ազնուութիւնը, ազգասիրական ու- ընդ գաղափարները, սկզբունքն ու ա- զգատանութիւնը գիւղիս ընտրողաց մե- ծագոյն մասին անձնօթ ձեռնարկ են : Կը հաւատամք թէ գոնէ այս մասին մեր վկայութիւնը բաւական է յառաջիկայ

ընտրութեան մէջ աւելի, համակրութիւն եւ վստահութիւն ընծայել վերոյիշեալ էֆէնտիլին :

Կէսէն ճիւղա կիւնիւ խսկիւտարտա Սէլամիլէ մահէլլէսինտէ, գուրա չէքիւ- միւ, վէ շու աթիտէքի ղէվաթ էքսէրիյ- յէթի արա իլլէ Երեսփոխան օլմուշար տըր. միւսմայիլէյհիւմ էֆէնտիլէր թէպ- ըիք իտէրիլ, լաքին թարաֆըմըգա կէլ- միւ օլան շու աթիտէքի մէքթուպուտա, պիւրաթըլըղա ըրայէթէն տէրն իլլէ, ընտրողական ժողովուն նազարը տիգգա- թընը տալէթ իտէրիլ :

Պէոյլէ միւսմատէլէր հէր եէրտէ օ- լուր, անըպ պիւր շէյ տէյիլ տիւր, հէր քէս գրիթիգա իթմիլի, էկէր եանըլը- լըգ վար իտէ գահիլէ չըգարըլարագ տիւ- ղէլթիլլէլի, վէ հիւր քէս էֆէքար ու իծրաթաթ սէրպէսիլլէթիլին ալըմալը տըր :

Պու պիւր գալ սաթըրը խաստէթէն եազմըլըգ տըր : Կիւնիւր իշիթտիլիլլէթի կէօրէ, գուրա իթմար պապընտա գու- հուրա կէլէն պաղը կիւնիւրէլլէր վէ գըլ ու գալարը կէօրէլէք, պաղըլար վէ պէլլէր տէ չաղար մէյիւն օլմագտա տըրար : հալ պու քի, հիւր շէյիլն էվլէ- լինտէ աճէմիլլէք չէքիլիլլէ չէօյլէ տուր- սուն, պիւր ուեանըլըգ պէլամէթի տախի սանըլա սէգա տըր :

Խսկիւտար 16 մայիս 1870

... խմբագիր, Խնչպէս ուրիշ թաղերու մէջ նոյնպէս եւ իւսկիւտար Սէլամիլէ Ս. Խալ թաղի Երեսփո- խանական ընտրութիւնը սկսաւ անցեալ կի- րակի մայիս 10, եւ աւարտեցաւ երէկ մա- յիս 15 : Բայց մի կարծէք որ այս ընտրու- թիւններս կատարուեցան օրինաւորութեան չըջանիլ մէջ, այլ բոլորովին հակառակ սահմանադրական ընտարութեանց : քնն- նենք ուրեմն թէ ինչ են այն կէտերը որ պահանջեալ օրինաւորութեան դէմ կը զի- նեն :

Առաջին. սոյն ընտրութեանց մասնակից գտնուեցաւ թաղական խորհուրդ մը որ կանխաւ զրկուած էր այս մասնակցութեան իրաւունքէն : ընտրողաց նամակները յալըշ- տակելով եւ խաղախելով :

Երկրորդ. անխիլ իւրաքանչիւր թաղ ընտրող մասնակից եղաւ սոյն ընտրութեանց միւնիլիս Սահմանադրութիւնը 75 դ. ազգա- յին տուրք տալու կարողութեանց վրայ հիմ- նած է Երեսփոխանական ըուէարկութեան իրաւունքը :

Երրորդ. ըուէարկութեան նախնթագ ի- րիկունը յայտարարութիւններ բաժնուեցան ընտրողաց, մէջը նշանակեալ չորս անձանց համար ըուէ տալ յորդորելով :

Չորրորդ. առաջին ըուէարկութեան վերջը ուր ոչ ոք ընտրուած էր բացարձակ առաւելութեամբ, սակայն ըուէից առաւե- լութեան տեսնուելով երկրորդ ըուէարկու- թեամբ ընտրուելիքները, նոյն անձանց դէմ եպրելի յայտարարութիւն մը ցուցեցաւ ընտրողաց, դարձաւ կանխեց ցուցուած անձանց համար ըուէ տալ առաջարկելով :

Հինգերորդ. վերջին ըուէարկութեան օ- ըր ըր էր երեկ, 40ի չափ ըուէթուրթիւր ե- թեցան մէկ գրով գրուած. եւ 60ի չափ ըուէթուրթիւր պատուեցան ստորագրու- թեանց հոս կամ հոն դրուելը պատճառելով, վասն զի ասոնք չէին պարունակիր առա- ջարկեալ գանտիտաները :

Ահաւասիկ հինգ զիւրաւոր կէտեր՝ որ ե- ղած ըուէարկութիւնը ապօրինաւոր եւ ան- վաւեր կընեն. առաջին եւ երկրորդ կէտե- ըր բաց է ի բաց Սահմանադրութեան ոգուին եւ գորին դէմ են. երրորդ եւ չորրորդ կէ- տերը բռնաբարութիւն մը են ժողովրդեան ազատ կամայ վրայ եւ արհամարհելի յան- ղըգնութիւն մը իսկ հինգերորդ կէտը յայտ- նապէս կը ցուցնէ ըուէթուրթի շնորհիւր : Ուրեմն ընտրուած չորս Երեսփոխանները որ են խորասանեան Ալիքան, Մազըմեան Յովսէփ, Պէօրէքեան Չէնք, Քիւրքէի պաշեան Բարթող էֆէնտիլները(1) չեն եւ

(1) Էկէր սահիլէն էօյլէ եանըլըլըգար վուգու պուլուն իտէ, միւսմայիլէյհիւմ է- ֆէնտիլիլլէն հիւ պիւր գուրուր վէ մէտուլի- եէթ պուլունաճաղը աշիլքեար տըր :

չեն կրնար համարուել մեր թաղին օրինաւոր Երեսփոխանները :

Խնչորելով . . . խմբագիր, որ բարեհաճիք անկիւն մը չորհել տոյն յօդուածոյս ձեռն աղկալմակալ օրագորոյն մէջ :

Թիւրքիլի

Պէոյլէքտէրէ 15 մայիս 1870.

... խմբագիր : Պատուական լրագրողը 1235 թուոյն մէջ տնտուած Պ. Գրիգոր Մ. Ալեանաթ- եան պատանուոյն ստորագրութիւնը կը- ըրող ազնիւ նամակը արդարեւ Հայ հա- սարակութեան զգայուն մասին ընդու- նելութիւնը գրաւած ըլլալը յուսալուս հետ մէկտեղ մասնաւորապէս Պէոյլէք- տէրի շայ թաղեցուց իսկ ուրախու- թեան պատճառ ըլլալուն տարակոյս չու- նիմ. զի եթէ այգիի մը տէրը իր ունե- ցած այգւոյն բեղմնաւորութիւնը գոյլե- չափ նկատելով կը բերկրի, ապաքէն որ- չափ առաւել մեծ եւ անպատու զգաց- մամբ պիտի համակուլին գիւղիս Հայ ազ- գայինք իրենց բարոյական այգւոյն մէջ ու ճաղեալ այս բանաւոր որթոյն գեղե- ցիկ երախարկքն այսօր վայելելով ֆուստի եւ ինձ իբր անարժան մշակ մի տոյն բա- լոյական այգւոյն պարտք եւ պատու ան- ձին կը համարուի այս մասին զգացած ջերմ շնորհակալութիւնս հրապարակաւ յայտնել յիշեալ Պատանուոյն, ոչ թէ առ- կէ անձնական սին փառաւորութիւն մը հետեւցընելու նպատակաւ, քու լիցի. այլ անոր համար միայն որ յիշեալ փու- թալան պատանին գրականութեան առ- պարէզն ելելու առաջին օրը այնպիսի ինթ մ'ընտրած է իրեն խօսելու, որ արդարեւ խիստ օգտակար, անհրաժեշտ եւ անընդմէջ գործարարութեան իսկ կա- ռօտ է. նիւթ մը կըսեմ, որ միւնիլի ցարդ շատերուն ու չաղորդ թիւնը գրաւած, շատ բերաններ խօսուած, բայց տա- կաւ ին եւ ոչ միով ի իբ իւր լուծու մը գտած է. ընթերցողք կը յիշեն անշուշտ այս նիւթոյն գաւառաբնակ ազգայնոց կրած անտանելի տառապանք ու դառ- նաղէտ վիճակը ըլլալը. բայց ինչ է պատ- ճառը, որ այս եւ ասոր նման ցաւալի իրողութիւններ խմբագիրք մէկ մէկ ա- լելի կամ նուազ դառնութեամբ կը նը- կարագրեն եւ դարման կը խնդրեն, գը- րագէտք ոմանք ասոնք իրենց խորհրդա- ծութեանց առարկայն ընելով անաշա- ուապէս կը գրեն, կը վիճեն եւ կը քնն- նագատեն, եւ դարձեալ խնդրիրս ուր որ է, հոն կը մնայ եւ իրմալով թե- թեւալու տեղ կը ծանոթնայ եւ կը բազ- մապատկի. ասոր պատճառն ըստ ինձ ոչ Պատրիարքն է, ոչ ժողովականք եւ ոչ այլ ոք, բայց եթէ մեր սա թիւր ըն- թացքը, որ ամէն ըրածնիս եւ ըսածնիս « Մօտա » ի մը կարգն անցած է մեզի հա- մար, վասն զի այսօրու ա' սիրածնիս վա- ղը կարհամարենք, հիւսմ կընդունինք ետքը կը մերժենք, այսօր կը խօստանանք վաղը կը դրժենք, պահ մը կը միանանք եւ ապա կը լուծուինք. եւս եւս. այս ը- սածնեցուս կարծեմ ապացոյց պէտք չէ. վասն զի ամենուս ալ արդէն քաջայայտ է. դեռ շատ չընէր խօսարաններու եւ խարաններու հաստատութիւնը, զոր սիրտ ի խնդ ողունցեցին ամէն կարգի ազգայինք, ո'ւր է այսօր անոնց շարունա- կութիւնը, եւ ո'ւր մնաց հոն յաճախող մեր Հայ եղբարց աշխոյժն ու եռանդը. միթէ անոնցմէ չարիք կամ վնաս ծա- գեցաւ ազգին. ասոր ո'վ կրնայ այդ պա- տասխանել. դարձեալ հիւսմ Մեջ Սա- լագաղբիւրի խղճալեաց համար տեղ տեղ կազմուած հանգանակիչ մասնաժողովոց գոյացուցած արքիւնքը, վնաս է որ գրտ- նաս. ա' ու այս « ուր » հարցումը եւ քնն- նէ անթ ինչ բան որ կուգայ, բայց վըս- տահ եղիւր որ « ուր » բանէն ի դատ ուրիշ պատասխան մը « ունիլք չունին » :

Գաւառացի Հայր՝ որ ազգաւ եւ կը- ընթող մեզ արեւակից կը գտնուի, նա անգիլն յետ բազմադիմի չարչարանաց իւր ամենաքաղցր արեւէն կը զոյուի անողորմ Քիւրտ բարբարոսի մը ձեռքով անիրա-

